Gemeente Renkum

Raadsvoorstel

Verantwoordelijk team
Interne Dienstverlening

Zaaknummer
2026-005164

Datum
13 oktober 2026

Portefeuillehouder
E.L. (Eveline) Vink

Raad d.d.
9-11-2026

Onderwerp
Najaarsnota 2026

Beslispunten

Vaststellen van de Najaarsnota 2026.

Samenvatting

Het vaststellen van de najaarsnota betekent dat we u vragen:

1. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake activiteiten in 2026;
2. goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de begroting 2026 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2027-2030 zoals voorgesteld in het onderdeel “bijstellingen lopende begroting”;
3. kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien;
4. kennis te nemen van de monitor bezuinigingen;
5. het beschikbaar stellen van nieuwe kredieten, danwel wijziging van kredieten, zoals voorgesteld in het onderdeel investeringskredieten;
6. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2026;
7. het intrekken van de reserve herstelkosten sleuven en lasgaten per 31 december 2027;
8. het intrekken van de reserve wegen per 31 december 2026;
9. het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Energie en klimaat;
10. het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Ondernemersfonds.

Aanleiding

Op grond van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (‘Financiële verordening’) is de Najaarsnota het tweede bijstellingsmoment van de begroting.

Inhoud

Het college informeert de raad over de realisatie van de begroting over de eerste acht maanden (stand 1 september). Met de najaarsnota wordt een prognose gegeven van de uitkomsten van de Jaarstukken 2026. Daarnaast wordt het financiële kader voor de meerjarenbegroting 2027-2030 geactualiseerd. Deze vormt het uitgangspunt voor het opstellen van de Begroting 2027. Deze doorwerking is meegenomen in de Begroting 2027. Om deze reden vindt behandeling van de najaarsnota plaats voorafgaand aan de behandeling van de Begroting 2027.

Kader

Op grond van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (‘Financiële verordening’) is de najaarsnota het tweede bijstellingsmoment van de begroting. In de najaarsnota informeert het college de raad over de realisatie van de begroting over de eerste echt maanden (stand 1 september) en wordt een prognose gegeven van de uitkomsten (financiën) van de jaarstukken.

Argumenten

Ad 1. Kennisnemen van de voortgangsrapportage inzake activiteiten in 2026

In de Begroting 2026 zijn een aantal activiteiten benoemd die er mede voor moeten zorgen dat de doelstellingen behaald worden. In de najaarsnota geven wij de voortgang aan van de realisatie van deze activiteiten.

Veel activiteiten verlopen volgens plan. Afwijkingen op inhoud, planning, financiën of risico’s zijn toegelicht in de najaarsnota. Activiteiten waarvan de voortgang op alle onderdelen ‘conform’ is, zijn niet opgenomen. Daarmee is de leesbaarheid van het document verbeterd.

Ad 2. Goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2026 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2027-2030

Om gemakkelijker zichtbaar te maken welke bijstellingen het resultaat beïnvloeden, zijn de bijstellingen verdeeld in de volgende categorieën:

- bijstellingen in relatie tot raadsbesluit;
- bijstellingen met resultaat;
- bijstellingen meerjarig neutraal (verschuivingen tussen jaren);
- bijstellingen neutraal (verschuivingen tussen producten).
- invulling bezuinigingen

De financiële meerjarenprognose is verderop bij de ‘financiële consequenties’ weergegeven.

Conform de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (Financiële verordening) worden financiële bijstellingen van € 50.000 en meer toegelicht. Financiële bijstellingen van minder dan € 50.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

Ad 3. Kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien

In de begroting is een stelpost voor onvoorziene uitgaven van € 100.000 beschikbaar. Bij product 4D Onvoorzien wordt de inzet van deze stelpost weergegeven.

Ad 4. Kennis te nemen van monitor bezuinigen

In het hoofdstuk ‘monitor bezuinigingen’ is weergegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de realisatie van de nog openstaande bezuinigingen/ taakstellingen.
Ook in dit onderdeel zijn alleen de bezuinigingen waarop er afwijkingen zijn weergegeven.

Ad 5. Het beschikbaar stellen van nieuwe kredieten, danwel wijziging van kredieten, zoals voorgesteld in het onderdeel investeringskredieten

De raad kan bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels bijvoorbeeld de voor- of najaarsnota investeringskredieten beschikbaar stellen (art. 5 'Financiële verordening'). In dit onderdeel worden eventuele nieuwe en gewijzigde investeringskredieten opgenomen. We vragen de raad om formele toestemming te verlenen voor de nieuwe, danwel gewijzigde, investeringskredieten.
Het gaat om de volgende nieuwe investeringskredieten: trekker sportparken en een depot aan de Trappershorst.

Ad 6. Kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2026

De inzet van de investeringskredieten wordt continu bewaakt. De voortgang wordt bij elke rapportage van de beleidscyclus gerapporteerd.

Ad 7. Het intrekken van de reserve herstelkosten sleuven en lasgaten per 31 december 2027
Door de inzet van een toezichthouder Kabels en leidingen is de grip op kwaliteit zodanig dat we de reserve herstelkosten sleuven en lasgaten niet meer nodig hebben. Deze kan daardoor ingetrokken worden.

Ad 8. Het intrekken van de reserve wegen per 31 december 2026
Er is een integrale projectplanning opgesteld voor wegen en water en riolering. De investeringen die gepland zijn voor de aankomende jaren zijn hierin opgenomen en vertaald naar het Meerjareninvesteringsplan (MIP) en de kredieten. Door meer inzicht en de integrale projectplanning is deze reserve niet meer nodig en kan deze ingetrokken worden.

Ad 9. Het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Energie en klimaat
Een groot deel van de uitgaven voor Energie en klimaat worden betaald uit de middelen die we van het rijk ontvangen voor capaciteit decentrale overheden klimaat en energie (CDOKE). Deze middelen werden eerder verstrekt als specifieke uitkering, maar sinds dit jaar ontvangen we deze middelen via de algemene uitkering. Dit betekent dat we meer vrijheid hebben over de inzet van deze middelen. We willen de CDOKE gelden graag beschikbaar houden voor uitgaven in het kader van Energie en klimaat. Daarom stellen we voor om hiervoor een bestemmingsreserve in te stellen. De raad heeft de bevoegdheid om een nieuwe reserve in te stellen. Hiermee kan de raad een specifiek doel meegeven aan de reserve. De ontvangen CDOKE gelden (basisfinanciering) worden gestort in de reserve energie en klimaat. Op basis van de ingeschatte uitgaven door de vakafdeling wordt er een bedrag in de (meerjaren)begroting opgenomen. De gerealiseerde uitgaven worden jaarlijks uit de reserve onttrokken.

In de volgende tabel worden doel, vorming, hoogte, duur en bestedingsraming van deze reserve nader toegelicht.

Energie en klimaat	
Doel	Het uitvoeren van de gemeentelijke taken in het kader van de Klimaatwet. Bijvoorbeeld verduurzaming gemeentelijk vastgoed, verduurzaming mobiliteit en uitvoering warmteprogramma door opstellen van soortenmanagementplan en beschikbaar stellen van subsidieregelingen.
Vorming	Uit de ontvangen middelen voor capaciteit decentrale overheden klimaat en energie (CDOKE), uit de algemene projectenreservering Energie en klimaat en uit exploitatie ruimte binnen product Energie en Klimaat.
Hoogte	Maximaal € 2.500.000.
Duur	Nader te bepalen a.d.h.v. het moment van beëindigen van de CDOKE-regeling door de Rijksoverheid.
Bestedingsraming	Nader te bepalen a.d.h.v. nog vast te stellen uitvoeringsplannen en uit te voeren aanbestedingen.

Ad 10. Het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Ondernemersfonds
Bij de behandeling van de Najaarsnota 2025 en Begroting 2026 in de raadsvergadering van 5 november 2025 is het amendement 'Extra impuls voor ondernemer, vereniging en stichting, veiligheid en toegankelijkheid' aangenomen. Daarbij heeft de raad besloten om in 2026 € 500.000 te reserveren voor een Ondernemersfonds om het lokale ondernemersklimaat te versterken. De beschikbare middelen mogen tot uiterlijk 2031 worden besteed. Daarom stellen we voor om de middelen beschikbaar te houden in een nieuwe bestemmingsreserve Ondernemersfonds. De raad heeft de bevoegdheid een nieuwe reserve in te stellen.

In de volgende tabel worden doel, vorming, hoogte, duur en bestedingsraming van deze reserve nader toegelicht.

Ondernemersfonds	
Doel	Het versterken van het lokale ondernemersklimaat en de economische positie van de gemeente Renkum. Daarmee wordt ook de sociaal-economische positie van de werklocatie, de economie, werkgelegenheid en innovatiekracht bevorderd.
Vorming	Het budget is incidenteel en maximaal beschikbaar gesteld op € 500.000
Hoogte	Maximaal € 500.000
Duur	Het ondernemersfonds eindigt op 31-12-2031 of eerder als het beschikbare bedrag is besteed.
Bestedingsraming	Nader te bepalen. In principe wordt er jaarlijks € 100.000 beschikbaar gesteld. Het college van burgemeester en wethouders kan hiervan afwijken en een ander bedrag vaststellen.

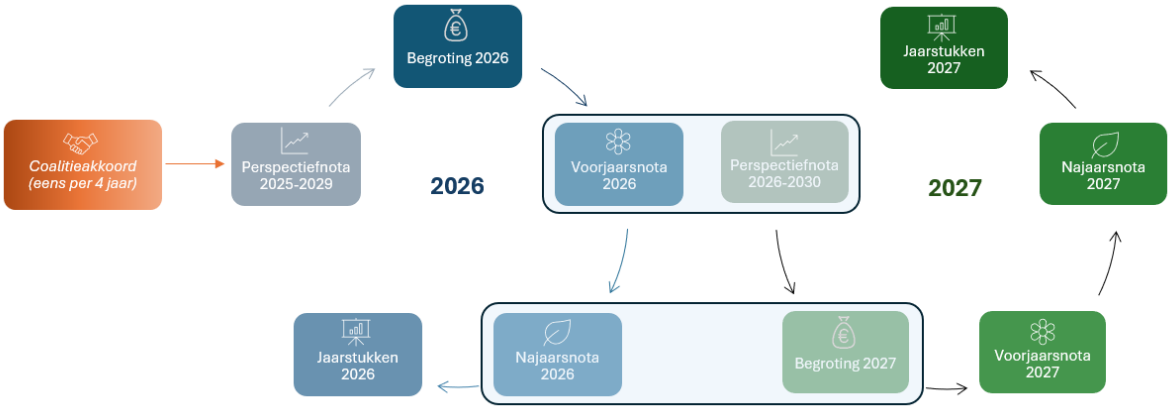
Alternatieven

Daar waar alternatieven voorhanden zijn, is dit opgenomen in de najaarsnota.
Het niet vaststellen van de najaarsnota kan betekenen dat de uitvoering van het beleid stagneert.

Aanpak/Uitvoering

De najaarsnota wordt voorafgaand aan de Begroting 2027 behandeld in de begrotingsraad van 9 november. Na vaststelling door de raad neemt het College de uitvoering ter hand. Over de voortgang wordt gerapporteerd in de Jaarstukken 2026.

In het volgende plaatje is te zien hoe de begrotingscyclus eruitziet.

P&C-cyclus	Opgesteld in 2025	Opgesteld in 2025	Opgesteld in 2026	Opgesteld in 2026	Nog op te stellen in 2027
2026	Perspectiefnota 2025-2029 (raad juni 2025)	→ Begroting 2026 (raad nov. 2025)	→ Voorjaarsnota 2026 (raad juni) +	→ Najaarsnota 2026 (raad november)	→ Jaarstukken 2026 (raad juni 2027)
2027	-	-	-	→ Perspectiefnota 2026-2030 (raad sept.) + Begroting 2027 (raad november)	→ Voorjaarsnota 2027 (raad juni) + Najaarsnota 2027 (raad november)

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

De vastgestelde najaarsnota zal intern en naar de provincie worden gecommuniceerd. Daarnaast wordt deze op Internet geplaatst.

Financiële consequenties

Samengevat laat de meerjarenbegroting inclusief deze Najaarsnota de uitkomsten zien zoals is weergegeven in de volgende tabel. Voor een toelichting op de bijstellingen verwijzen wij u naar de Najaarsnota.

Omschrijving	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Primitieve begroting	2.220	1.007	923	1.077	-86
Voorjaarsnota 2026	-1.200	-209	-226	-357	-300
Totaal na Voorjaarsnota 2026	**1.020**	**797**	**697**	**719**	**-386**
Bijstelling met resultaat	76	578	-223	305	634
MIP Activa	95	327	253	-115	-144
Najaarsnota 2026	**171**	**905**	**30**	**191**	**490**
Meerjarenbegroting na najaarsnota 2026	**1.191**	**1.702**	**727**	**910**	**104**

Met name de volgende bijstellingen zorgen voor een *structureel* effect:

- 1J BUIG Rijksbudget en uitgaven
- 1H Beschermd wonen
- 3F College B&W
- Gemeentefonds
- 4B/ 4C Actualisatie OZB en toeristenbelasting
- 4C Vrijval stelpost loon- en prijsontwikkeling
- 4C Aanpassing rentelasten voor de financiering

Financiële ontwikkeling
In de najaarsnota is in kaart gebracht welke bijstellingen van budgetten noodzakelijk zijn bij continuering van het huidige beleid. Voor het grootste deel betreft dit bijstellingen die volgen uit wettelijke verplichtingen, loon- en prijsstijgingen en bijstellingen die onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn. Wanneer deze wijzigingen niet worden doorgevoerd, betekent dit dat u niet kunt voldoen aan de wettelijke verplichtingen dan wel dat het vastgestelde beleid niet kan worden uitgevoerd.
De *structurele doorwerking* van de Najaarsnota heeft invloed op de Begroting 2027.

Financiële positie
Vooralsnog blijft de financiële positie in de komende jaren solide. De meerjarenbegroting voor 2027 en verder is structureel sluitend.
Bij de Begroting 2026 hebben we de raad op de hoogte gebracht dat met ingang van 2030 de begroting niet meer sluitend was. Samengevat is dit voor een groot deel het gevolg van de effecten van de vermindering van inkomsten uit het Gemeentefonds (w.o. de incidentele taakstelling ‘bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor optimale grondopbrengsten’ die maar tot en met 2029 begroot was) en de actualisatie van het Integraal huisvestingsplan (IHP) (waarin o.a. de investering voor de Marlijn/ Mariënborn is toegevoegd).

Door de financiële bijstellingen in deze najaarsnota is dit nadeel opgeheven. Wel zijn er nog de nodige financiële uitdagingen en onzekerheden richting de toekomst, zoals bijvoorbeeld: Algemene en specifieke uitkeringen, open-einde regelingen, w.o. de taskforce Jeugd/ Wmo (w.o. Hervormingsagenda Jeugd) en bijstandsuitkeringen en openstaande bezuinigingen.

Juridische consequenties

Door middel van vaststelling van de najaarsnota autoriseert de raad het college tot uitvoering van het beleid binnen de in dit stuk genoemde kaders. Dit betekent dat uw college conform artikel 160, eerste lid, onder e, van de Gemeentewet bevoegd is 'tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten en deze te verrichten'.

Samenhang met andere beleidsvelden

Alle producten (beleidsvelden) komen, wanneer nodig, terug in de najaarsnota.

Werelddoelen

Zie begroting.

Bijlagen

1 bijlage: concept Najaarsnota 2026